

گۆزهل آدلار سؤزلوگو

فرهنگ نامهای زیبای آذربایجانی

ترکی - فارسی

GÖZEL ADLAR

AZERBAIJAN TÜRKÇESİNDE

AD SÖZLÜYÜ

* شامل کلمات مناسب نام و نام خانوادگی در ترکی آذربایجانی

* قابل استفاده در نامگذاری کودکان، خانواده ها و مؤسسات

* همراه تلفظ کلمات با خط لاتین

* تألیف: محمد اشراقی

● YAZAN
MÜHEMMED İŞRAGI

● YAYAN
AZADI İNTİŞARATI
P.O.Box 517-178,
TABRIZ-İRAN

انتشارات
آزادی

ISBN 964-90125-2-4 / شابک ۹۶۴-۹۰۱۲۵-۲-۴

گوژهل آدلار سوژلوگو

فرهنگ نامهای زیبای آذربایجانی

ترکی - فارسی

حاوی ۴۲۲ نام زیبای ترکی آذربایجانی
و برابره‌های فارسی هر کدام

تالیف: محمد اشرافی

انتشارات آزادی

تبریز ۱۳۷۷

چشم آبی	ala göz	آلا گۆز	پدر	ata	آتا
قهرمان، پهلوان، شجاع	alp	آلپ	مریی ولیعهد	ata bay	آتا بای
طلا، سرخ رنگ	altın	آلتین	فرمانده، سردسته	ataman	آتامان
سرخ رنگ، طلا، سرخ رنگ	altun	آلتون	صمیمی	açığ	آچیق
استقبال، تشویق، دعا	algış	آلقیش	نامدار	adlı	آدلی
الماس	almaz	آلماز	مشهور، نام آور	adlim	آدلیم
شعله	alov	آلوو	همنام	adaş	آداش
شعله ور	alışan	آلیشان	نیکنام	adigözel	آدی گۆزەل
مادر، اساسی	ana	آنا	آتش	azer	آذر
سوگند	and	آند	جلگه	aran	آران
فهم، شعور	anlam	آنلام	ارزشمند	artan	آرتان
باشعور، فهمیده	anlı	آنلی	عزیز، برتر		
آرزو، تمنا	anış	آنیش	ارھا	arha	آرھا
ماه	ay	آی	حامی، پشتیبان	arsalan	آرسالان
ماه من	ayım	آییم	شیر، شجاع	arslan	آسلان
ماهرو	aybeniz	آی بنیز	شیر، شجاع	argadaş	آرقاداش
ماهپاره، هلال ماه نو	aYpara	آی پارا	یاور، کمک	arı	آری
نسیم، سوز	ayaz(eyaz)	آیاز (ایاز)	تمیز، خالص	arı	آری
سرما، شبمن	aylı	آی لی	سفید، پاکدامن	ağ	آغ
مهتابی، مهتاب	aylı	آی لی	سفید چهره	ağsın	آغشین
روشن	aydın	آیدین	خوشبخت، بهروز	ağgün	آغ گون
			کھکشان	ağyol	آغ یول
			بزرگ، سرور	ağa	آغا
			باوقار، جدی، متین	ağır	آغیر
			شب	ağşam	آغشام (آخشام)
			بزرگ، سرور	ağa	آغا، آغا
			رنگ	al	آل

انتشارات آزادی

- عنوان
گۆزەل آدلار سۆزلوگو
(فرهنگ نامهای زیبای آذربایجانی)
- تألیف
محمد اشراقی
- حروف چینی
طرح و رنگ
- لیتوگرافی
ترسیم
- چاپ
میهن
- تاریخ چاپ
۱۳۷۷ شمسی
- تعداد
۳۰۰۰ جلد
- ناشر
انتشارات آزادی
- نشانی
تبریز - صندوق پستی ۱۷۸ - ۵۱۷
- حق چاپ محفوظ است

شابک ۴ - ۲ - ۹۰۱۲۵ - ۹۶۴ / ۹۶۴ - ۹۰۱۲۵ - ۲ - ۴ / ISBN 964 - 90125 - 2 - 4

آيىق	ayig	بیدار، هشیار	اٹلشن	elşen	شادکننده ایل
آیلار	aylar	ماه‌ها	اٹلدار	eldar	حامی ایل
آیدا	ayda	درماه	الوو	elov	شعله
آداش	Adaş	همنام	اٹلچین	elcin	برای خلق
آغ‌سو	Agsu	سفیدگونه	امکداش	emekdas	همکار
اتابک	etabek	مری و ليعهد	امکدار	emekdar	شایسته
اٹل	el	ایل، مردم	اوبراز	obraz	سیما، تیپ
اٹل بگی	elbeyi	رئیس طایفه	اؤتکون	Ötkun	نافذ، معتبر
		و ایل	اؤته	Öte	برتر، ممتاز
اٹلچی	elci	قاصد، سفیر،	اؤجا	uca	بلند
		خواستگار	اود	od	آتش
اٹلخان	elhan	رئیس ایل	اودلو	odlu	آتشین
اٹل‌داش	eldaş	هم ایل	اورتا	orta	وسط
اٹل قیزی	elgızı	هم وطن،	اورتا بوی	ortaboy	متوسط القامه
		فرزند خلق	اورتاق	ortag	شریک،
اٹل اوغلو	elogliu	هم وطن،			همدست
		فرزند خلق	اؤرتوک	Örtük	سرپوش
اٹلناز	elnaz	عزیز مردم	اورمان	urman	جنگل
ار	er	مرد	اؤرنک	Örnek	سرمشق
ارک‌ناز	erknaz	عشوه‌گر	اؤروج	oruc	روزه
اردم	erdem	لیاقت	اؤزهل	Özel	مخصوص
ارسلان	erselan	شیر، شجاع	اؤغوز	oguz	مجموعه‌ای از
اسلان	eslan	شیر، شجاع			طوایف ترک
ارن	eren	جوانمرد، مرد	اؤغول	ogul	پسر، مرد،
اسن	esen	سالم، خوش بنیه			جوانمرد
ال‌بیر	elbir	متحد	اؤفاق	ufag	کوچک، ظریف،

اؤلدوز	ulduz	ستاره	اینجی	inci	دَر، گرانبها
اؤلو	ulu	بزرگ، متعالی	بابا	baba	پدرجد، خطاب
اؤلوس	ulus	ملت			احترام آمیز
اؤنقون	ongun	پربرکت،	باجی	bacı	خواهر، خطاب
		سعادت‌مند			محترمانه به خانمها
اؤزان	uzan	عاشق	باخار	bahar	جای وسیع
		(نوازنده مردمی)	باخان	baħan	ناظر
اؤیار	uyar	شبیبه، هم آهنگ،	باخچا	baħça	باغچه
		مناسب	باخیش	baħış	نگاه
اؤیاق	oyag	بیدار، هوشیار	باریش	barış	صلح
اؤیسال	uysal	خوشخو	باریشماز	barışmaz	آشتی ناپذیر
اویغون	uygun	سازگار	باش	baş	ممتاز، برتر
اوینار	oynar	چابک	باشچی	başçı	سرکرده
ایاز	eyaz	نسیم، سوز سرما	باشچیل	başçıl	رهبر
ایپک	ipek	ابریشم	باشاریق	başarig	مهارت
ایرماق	irmag	رودخانه	باشلی	başlı	عاقل
ایستک	istek	آرزو	باللی	ballı	عسلی
ایستی	isti	مهربان	بالاجا	balaca	کوچک
ایشلک	işlek	فعال، کوشا	بای	bay	بیگ، آقا
ایشیق	işig	نور، سپیده دم	بایات	bayat	یکی از ایلات
ایشیل	işil	نور			آذربایجان
ایگید	iyid	مزد، جوانمرد	بایراق	bayrag	پرچم
ایلدیز	ildiz	ستاره	بایراقچی	bayragçı	پرچمدار
ایلدیریم	ildırım	برق (رعدوبرق)	بایراقلی	bayraglı	دارای پرچم
اینام	inam	ایمان	بایرام	bayram	عید
اینجه	ince	نازک، باریک	بکناش	bektaş	بزرگ ایل

بوداق	budag	شاخه	بیرینجی	birinci	اول ، نخستین
بوران	boran	كولاك	بیشکین	bişkin	مجرّب، ماهر
بوزآی	bozay	روزهای بعد از چله	بیشمیش	bişmiş	با تجربه
(بوزقورت) bozgurd(t)		کوچک تا نوروز	بیکه	bike	لقب(شاهزاده خانم)
بۇلاق	bulag	چشمه، سرچشمه	بیلگی لی	bilgili	دانشمند
بۇلن	bölen	مقسّم	بیلن	bilen	دانا، فهمیده
بولوت (بۇلود)	bulut	ابر	بیلندر	bilender	دانا، داننده
بویوبسته	boyubeste	خوش اندام	بیلیجی	bilici	دانا، متفکر
بویاچی	boyaçı	رنگرز،	بیلگین	bilgin	دانا
بویاقچی	boyagçı	رنگر	بابک	babek	نام مبارز و قهرمان آذربایجانی
بویالی	boyali	رنگی	بۇرکیاریق	Börkyarig	نام فرزند ملکشاھ سلجوقی
بۇیوک	böyük	بزرگ	پارلاق	Parlag	درخشان
بۇیوک باش	böyükbaş	سر کرده	پۇلاد	Polad	فولاد
بۇیوین	böyüyen	رشد یا بنده	پینار	pinar	چشمه
بگ	bey	رئیس طایفه، بیگ	تاپدیق	Tapdıg	فاخته
بگ لر	beyler	بیگ ها	تاتار	Tatar	نام یکی از اقوام ترک
بگ لر بگی	beylerbeyi	رئیس بیگ ها	تاری و ئردی	Tarıverdi	خداداد
بگ اۇغلو	beyoğlu	بیگ زاده	دختر بیگ	beygızı	
بگ قیزی	beygızı	دختر بیگ	کامل، بالغ	bitgin	بیتگین
بیتگین	bitgin	کامل، بالغ	همنام	birad	بیر آد
بیر آد	birad	همنام	یکدست	pirel	بیرال
بیرال	pirel	یکدست	یک رو	birüz	بیر اوز
بیر اوز	birüz	یک رو	وحدت	birlik	بیرلیک
بیرلیک	birlik	وحدت			

تورکمن	Türkmen	قوم ترکمن	چیچک	çiçek	شکوفه
تۇراج	Turac	دراج، قرقاول	چیخارلی	Çıharlı	شایسته
تۇراش	Turas	دراج، قرقاول	خاتون	ḥatun	خانم، خاتون
توکمنز	Tükenmez	بی پایان، ابدی	خاتین	ḥatin	خانم، خاتون
تۇمان	Tuman	تعداد خیلی زیاد	خاقان	ḥagan	خاقان، پادشاه
تۇی	Toy	جشن، شادی	خال لی	ḥalli	خالداری
تظلی	Telli	دارای موهای	خان	ḥan	خان، امیر
تورک	Türkoğlan	پریش و بلند ترک زاده،	خان بابا	ḥanbaba	بابای بزرگ
أوغلان		جوان ترک	خان چوپان	ḥançoban	چوپان بزرگ
تیمور	Teymur	آهن، پادشاه و سرسلسله کورگانی	خانیم	ḥanim	خانم، زن، همسر
چاپار	Çapar	قاصد، سوار	خزر	ḥezer	یکی از اقوام ترک
چاپان	Çapan	سواری که چهار نعل می تازد	خیرلی	ḥırlı	ثروتمند، منطقی
چاغداش	çağdaş	معاصر	دادلی	dadlı	خوشمزه، شیرین برادر
چالان	çalan	نوازنده	داداش	dadaş	
چالاق	Çalag	چالاک، چابک	داشقین	daşgin	پرهیجان
چال	Çal	خاکستری	داغلی	dağlı	اهل کوهستان
چالقیچی	çalgıçı	نوازنده	دالغا	dalğa	موج
چالیشان	Çalışgan	کوشا	دالغالی	dalğalı	مواج
چالیش	Çalış	تلاش	دالغین	dalğın	متفکر
چام	Çam	درخت شام	دامارلی	damarlı	کله شقق، باغیرت
چکیم	Çekim	جاذبه، کشش	داماقلی	damaglı	سرحال، شاد
چلنگ	Çeleng	تاج گل	دان	dan	فجر، سپیده دم
چلیم لی	Çelimli	خوش اندام، قوی	دان اولدوزو	danulduzu	ستاره ناهید، زهره، ونوس
			دانشان	danışan	حرف

دانیشقان	danışgan	حزاف	دوغان	doğan	شاهین،
دایاق	dayag	پشتیان	دوغرو	doğru	آفریننده
دایانیق	dayanıg	متگی، ثبات	دوغروچو	doğruçu	حقیقت
دایانان	dayanan	مقاوم	دوغما	dogma	راستگو، درستکار
درمه	derme	با نقش و نگار	دوغما	dogma	مهربان، طلوع خورشید
درین	derin	عمیق، متفکر، دقیق	دوغو	dogu	شرق
دگرلی	deyerli	ارزشمند، پرقیمت	دوغوش	doguş	تولد، طلوع
دلی	deli	بی پروا، جوانمرد، شیفته	دولقون	dolgun	سرشار، غنی
دمیر	demir	آهن، محکم، استوار	دومان	duman	مه
دمیرچی	demirçi	آهنگر	دورو	duru	صاف، روشن
دمیردون	demirdon	لباس آهنین	دوئمز	dönmez	استوار
دینز	deniz	دریا	دویار	duyar	حساس
دورنا	durna	دُرنا	دویغو	duygu	احساس، عاطفه
دوز	düz	درستکار، عقیف	دویغولو	duygulu	حساس، پرشور، باعاطفه
دوزگون	düzgün	درستکار، سالم	دویوش	duyuş	احساس، درک
دوزوم	dözüm	صبر	دویوشکن	döyüşken	مبارز، دلیر
دوزوملو	dözümlü	صبور	دویوشن	döyüşen	رزمند
دوشلو	döşlü	سینه پهن، نترس، گردن شق	دویوق	duyug	هوشیار، حساس
دوشرلی	düşerli	خوب، مفید، باب طبع	دویوم	duyum	احساس، الهام
دوشونجه لی	düşünceli	فهمیده، متفکر	دیری	diri	زنده، شاداب
دوشونن	düşünen	فهمیده	دیری باش	diribaş	تیزهوش
			دیلک	dilek	آرزو
			دینج	dinc	صلح

ساری	sarı	زرد	سارینیچ	sevinc	شادی
ساری ساچ	Sarısaç	گیسو طلا	سارینیچک	sevincek	شاد
ساریشین	Sarışın	موبور، زردگونه	ساجلی	saçlı	گیسو دراز
سازاق	sazag	بادسرد، سرما	سارای	saray	ماه زرد
ساغ	sağ	راست، سالم	سیککین	sebüktekin	مؤسس سلسله
ساغال	sağal	دوست نزدیک، کمک	سولماز	solmaz	غزنویان
ساغدیش	sağdış	ساغدیش	سولماز	solmaz	همیشه باطراوت
ساغلام	sağlam	سالم، سرحال	سۆنمز	sönmez	همیشه فروزان
سان	san	شهرت، اعتبار	سوی	soy	ایل، تبار
ساناز	şanaz	نادره	سویداش	soydaş	هم تبار
سانلی	sanlı	مشهور، معتبر	سیناق	sinag	امتحان
سانبال	sanbal	متین، باارزش	سیناقچی	sinagçı	امتحان کننده،
ساوا	sava	خبر	ممتحن		
سایا	saya	صاف، یکرنگ	شانلی	şanlı	پرشکوه
سایغی، سایقی	saygı	هوشیاری، احترام	شونقار	şungar	شاهین
سایق	sayıg	بیدار، تیزهوش	شوق	şovg	نور
سایین	sayın	مقدس	شؤوکه	şövke	برق، پرتو
سئور	sever	عاشق، طرفدار	شیمشک	şimşek	آذرخش
سئوگی	sevgi	عشق، معشوق، علاقه	شَن	şen	شاد
سئوگیلی	sevgili	معشوق، دوست داشتتی	شامان (شَمَن)	şaman	روحانی دین ترکان
			قدیم (شامانلیق)		
			صون	son	پایان
			صونا	sona	اُردک، زیبا
			طرلان	Terlan	شاهین، شجاع
			طغرا (طورغان)	Tuğra	نام و امضاء سلطان
			طغرل	Tuğrul	شاهین شکار

طۇغان	Toğan	شاهین	قیزیل	gızıl	طلا
غنچە	günce	غنچه، شکوفه	قیزیل باش	gızılbaş	قیزیل باش، سپاهیان
قاپلان	gapan	پلنگ	قیزیل ساچ	gızılsaç	شاه اسماعیل صفوی
قاچاق	gaçag	تندرو	قیزیل سو	gızılsu	گیسو طلا
قاچان	gaçan	تندرو	قیزیل گول	gızılgu	آب طلا
قاراگۆز	garagöz	سیاه چشم	قیزیللی	gızılı	گلسخ
(قره گۆز)			قیلیچ (قیلینج)	gılınc	مطلا، زرین
قاراساچ	garasaç	سیه گیسو	کپنک	kepenek	شمشیر
(قره ساچ)			کسگین	kesgin	پروانه
قاراگیله	garagile	سیه چشم	کۆمک	kömek	قاطع
(قره گیله)			کۆنول	könül	کمک، پشتیان
قارتال	gartal	شاهین	کۆوشن	kövşen	اشتیاق، دل
قارا تئل	garatel	سیه گیسو	کیشی	kişi	صحرا
قافلان	gaflan	پلنگ	کیشی اوغلو	kişi oğlu	مرد، جوانمرد
قالار	galar	پایدار	گالین	gelin	حلال زاده
قانان	ganan	فهمیده	گنج	genc	ذاتاً لایق
قایغی	gayğı	احساس، عاطفه	گوج	güc	عروس
قاینار	gaynar	پر شور	گوجلو	güclü	جوان
قوجامان	gocaman	ریش سفید	گورساچ	gürsaç	نیرو
قوچ اوغلان	goçoğlan	دلاور	گۆزەل	gözel	نیرومند
قوچاق	goçag	دلاور، پهلوان	گول اوز	gölüz	گیسو پریشت
قوچچاق	goççag	دلاور، پهلوان	گول اوزلو	gölüzlü	زیبا
قۇمرو	gumru	قۇمری	گول بنیز	gölbeniz	گلر و
قیبراق (قیوراق)	givräg	زیرک	گولشن	gölşen	گلچهره
قیرغی	gırğı	شاهین			گلچهره
قیرغیز	gırğız	یکی از اقوام ترک			گلشن

گول لو	güllü	گلدان، گلی	وارساق	varsag	عاشیق، یکی از اقوام ترک
گولناز	gülnaz	گلناز	وئرگی	vergi	شایستگی، استعداد
گولگیز	gülgez	گلگون	وورغو	vurgu	علاقه، عشق
گولوم باهار	gülümbahar	گل همیشه بهار	وورغون	vurgun	عاشق، شیفته
گوموش	gümüş	نقره	یاپراق	yaprag	برگ
گون	gün	خورشید	(یاریاق)	(yarpag)	برگ
گوندوز	gündüz	روز	یاخشی	yaşşı	خوب، زیبا
گونش	güneş	خورشید	یارار	yarar	سفید، شایسته
گۆیرچین	göyerçin	کبوتر	یاراشیق	yaraşig	برازندگی
گۆیول	göyül	اشتیاق، دل	یاریش	yarış	مسابقه
لاچین	laçın	شاهین سفید، باز شکاری	یازار	yazar	نویسنده
لیمان	liman	خلیج، بندر	یاسا	yasa	قانون
ماراقلی	maraglı	پرجاذبه، مشتاق	یاشا	yaşa	زنده باد، آفرین
مارال	maral	گوزن، زیبا	یاشار	yaşar	جاویدان
ماهنی	mahnı	ترانه، نغمه	یاشید	yaşid	همسن
مین باشی	minbaşı	فرمانده هزار نفر	یاشیل	yaşıl	سبز چمنی
نارگیله	nargile	نار، یکی از آهنگ	یاشیل گۆز	yaşılğöz	چشم سبز
نازلی	nazlı	های آذربایجانی	یاغیش	yağış	باران
نارگول	nargül	عشوه گر	یالدیز	yaldız	مطلا - آب طلا
نارین	narın	گل انار	یالقیز	yalgız	داده شده
نازیک	nazik	کوچک، جواهر	یام	yam	تها
نارغیز	nargız	وزر سرخ سلطان	یانار	yanar	چاپارخانه
		جمیله	یانار	yanar	فروزان
		نرگس، دختر	یانان	yanan	دل سوخته
		مثل انار			

۱۲۷

يولداش	yoldas	دوست	يېتىر	yeter	كافي
يۇمشاق	yumuşag	نرم خو	يېتىكىن	yetkin	رشيد، رسیده
يۈنگۈل	yüngül	چابك و فرز	يېشى	yey	خوب
يۈۈشان	yovuşan	مأنوس	يېشىن	yeyin	سريع
يېپەلى	iyeli	دارای صاحب	يۇخارى	yuħarı	برتر
يالچين	yalçın	و مالک صخره بزرگ	يۇسما	yosma	ظريف، زيبا
			يۈكسك	yüksek	برتر
			يۈگۈرك	yügürek	تيزرو

راهنمای حروف

حرف لرين قیلۇوزو

ا، و	u	اۆلدوز	ستاره	ا، آ	a	آلما	سيب
او، و	ü	اوزوم	انگور	ا، ه	e	آل	دست
ج	c	كشجه	شب	ا، ئ	e	اڭو	خانه
چ	ç	كشجه	نمد	اي، ي	ı	ايل	سال
گ، ق	g	قار، گول	برف، گل	اي، ي	ı	ايلدیريم	رعدوبرق
غ	ğ	آغ	سفید	ی، ی	y	يۇماق	شستن
ش	ş	پيشيك	گربه	ا، و	o	اۇغلان	پسر
				ا، و	ö	اۋزوم	خودم